

IV MONITORING RADA REGULATORNIH TELA, DRŽAVNIH ORGANA I KOLEKTIVNIH ORGANIZACIJA ZA ZAŠTITU AUTORSKOG I SRODNIH PRAVA

REGULATORNA TELA

1. REPUBLIČKA RADIODIFUZNA AGENCIJA (RRA)

- a) Aktivnosti Republičke radiodifuzne agencije (RRA) u posmatranom periodu obeležene su oduzimanjem dozvola jednom broju emitera zbog neplaćanja naknada za emitovanje programa. Odluke nisu objavljene na sajtu RRA, niti su konkretni emiteri brisani iz Registra dozvola dostupnog na sajtu, ali se iz izjava koje su članovi Saveta RRA davali medijima početkom maja, moglo zaključiti da je dozvole izgubilo desetak lokalnih i regionalnih televizijskih i radio stanica, među kojima i beogradske televizijske stanice Enter, SOS kanal i TV Plus.
- b) Narodna skupština Republike Srbije, 29. maja 2009. godine, donela je odluku o izboru Živojina Rakočevića iz Gračanice za člana Saveta Republičke radiodifuzne agencije koji živi i radi na području Autonomne pokrajine Kosovo i Metohija. Sa Rakočevićem, Savet RRA sada ima 7 od predviđenih 9 članova.
- c) U odnosu na svoju nadležnost da predlaže članove Programskih odbora javnih servisa, Savet RRA je 3.6.2009. godine, predložio 24 kandidata, od 32 koliko se prijavilo na konkurs, za članstvo u programskim odborima Radio-televizije Srbije i Radio-televizije Vojvodine. Dužnost Programskih odbora je da u javnim servisima zastupaju interese gledalaca i slušalaca.
- d) Na istoj sednici, Savet RRA doneo je odluku da Ministarstvu kulture uputi predlog izmena Pravilnika o merilima za utvrđivanje naknade za emitovanje radio i/ili televizijskog programa, kojim se osnovica za obračun naknade umanjuje za 5%. U skladu sa Zakonom o radiodifuziji, visinu naknade za emitovanje programa Agencija utvrđuje uz saglasnost Vlade Republike Srbije.
- e) Nezadovoljan rezultatima borbe protiv piratskih emitera, čiji broj u Srbiji pojedini procenjuju i na oko 130, Savet RRA uputio je 19. juna Ministarstvu za telekomunikacije i informaciono društvo zahtev za izmene i dopune Zakona o telekomunikacijama, unošenjem odredbi koje bi omogućile privremeno oduzimanje emisione opreme piratskim emiterima, kao i Ministarstvu pravde za

izmene Krivičnog zakonika, kojima bi se neovlašćeno posedovanje radio stanice bez dozvole predvidelo kao krivično delo.

2. REPUBLIČKA AGENCIJA ZA TELEKOMUNIKACIJE (RATEL)

- a) Krajem aprila, RATEL je upoznao javnost sa detaljima svog izveštaja o radu za period od 2005. do 2008. godine. U izveštaju se navodi da je vrednost tržišta telekomunikacija u Srbiji 10 milijardi evra, a učešće u BDP između 4 i 6%. Od podataka od interesa za emitere, interesanto je da je po RATELU penetracija kablovske distribucije radio i televizijskih programa dostigla 11%, odnosno da su kablovski operatori 2008. godine imali 856.000 pretplatnika, što predstavlja povećanje od preko 300.000 za samo dve godine.
- b) U maju, RATEL je otpočeo sa registracijom satelitskih DTH operatora, na osnovu novog pravilnika koji je stupio na snagu u aprilu.
- c) U javnim istupima predsednika Upravnog odbora i izvršnog direktora RATELa, ovo telo pokazalo je spremnost da smanji iznose naknada za korišćenje radiofrekvencija koje naplaćuje od emitera, ali do sada nije konkretizovao svoju dobru volju.
- d) Sredinom juna, Sektor za kontrolu radio-komunikacija RATELa, počeo je da šalje radio stanicama izveštaje kojima se predlaže mera zabrane rada radio relejnih linkova za prenos modulacije od studija do predajnika u opsegu od 370-396 MHz. Navedeni opseg za prenos modulacije od studija do predajnika koristi veliki broj radio stanica u Srbiji. U skladu sa Planom namene radio-frekvencijskih opsega proizilazi da se ovaj opseg može koristiti za navedene namene, ako svojim radom ne prouzrokuju štetne smetnje drugim korisnicima koji rade u skladu sa Planom. ANEM je od RATELa zahtevao da se rešenju pitanja prelaska na druge vidove dotura modulacije ili na druge planske opsege, zbog povezanih troškova u uslovima ekonomske krize, pristupi na sistemski način i uz ostavljanje primerenih rokova.

ANEMove aktivnosti na zatvaranju nelegalnih emitera [videti ovde](#)

MIŠLJENJE

Osnovni utisak je da RRA i RATEL do sada nisu uspele da obezbede povoljno okruženje za nesmetano funkcionisanje elektronskih medija. U posmatranom periodu, regulatorne agencije nisu bile efikasne u zatvaranju nelegalnih emitera, čime su doprinele otežavanju položaja legalnih emitera, koji zbog toga ne mogu da koriste svoje pravo emitovanja u punom obimu i da ostvaruju očekivane marketinške prihode. Pored toga, najavljeno sniženje naknada RRA nije pravo rešenje ovog pitanja, jer je funkcija naknada, obezbeđivanja finansijske nezavisnosti regulatornog tela i pokrivanje troškova regulacije, a čak i snižene, one daleko prevazilaze taj nivo. RATEL do sada nije snizio naknade emiterima, iako je to najavio, ali se očekuje da će po preporuci Vlade, to uskoro učiniti.

DRŽAVNI ORGANI

3. NARODNA SKUPŠTINA REPUBLIKE SRBIJE

Narodna skupština Republike Srbije u posmatranom periodu donela je nekoliko zakona od značaja za medijsku sferu. Krajem aprila donet je Zakon o izmenama i dopunama Zakona o porezu na dohodak građana, kojim je drastično pogoršan položaj honorarnih saradnika medija tako što su faktički povećani porezi na honorare. Pod pritiskom medijskih i novinarskih udruženja, između ostalih i ANEM-a, vlada je korigovala ove izmene novim Zakonom o izmenama i dopunama Zakona o porezu na dohodak građana, već početkom juna. Porezi na honorare su ipak ostali nešto viši nego pre izmena zakona iz aprila.

Krajem maja, usvojen je Zakon o potvrđivanju Evropske konvencije o prekograničnoj televiziji. Istovremeno, usvojen je Zakon o izmenama Zakona o radiodifuziji. Izmenama Zakona o radiodifuziji, koje se ticu izbora članova Saveta RRA, koje su ANEM i druge medijska i novinarska udruženja žestoko kritikovala, ovlašćen je skupštinski Odbor za kulturu i informisanje, da u slučaju većeg broja kandidatskih lista nevladinih organizacija, kao i većeg broja kandidatskih lista udruženja radiodifuznih javnih glasila, novinara, filmskih i dramskih umetnika i kompozitora, kao i u slučaju kandidatskih lista sa više od dva kandidata, izvrši prethodnu selekciju kandidata. Pri navedenom, Odbor za kulturu i informisanje nije vezan nikakvim kriterijumima za preSelekciju, te se otvara prostor za ignorantski stav prema autentičnim kandidatima i civilnog sektora i struke.

Posebno zabrinjava činjenica da su ovakve izmene predložene bez konsultacija sa profesionalnim medijskim udruženjima i nevladinim organizacijama, odnosno da su se oni na sednici Odbora za kulturu i informisanje Narodne skupštine Srbije, održanoj 18. marta ove godine, listom izjasnili protiv zaključka Odbora o potrebi izmena članova zakona koji regulišu izbor članova Saveta RRA, budući da su izbori za članove Saveta već bili u toku. Usvojenim izmenama zakona, obesmišljena je uloga ovlašćenih predlagača u postupku kandidovanja za članstvo u Savetu, te abolirana odgovornosti skupština i skupštinski odbor za nezakonito zaustavljanje izbora kandidata za članove Saveta RRA koji su pre usvojene izmene zakona već bili u toku.

Izmenama Zakona o porezu na dohodak građana i Zakona o radiodifuziji, skupštinska većina pokazala je ne samo odsustvo minimuma razumevanja za položaj medija, već i realizovala nameru da obezbedi mehanizme apsolutne kontrole izbora članova sektorskog regulatora za radiodifuziju. [Videti ovde](#) i ANEMovo saopštenje [ovde](#)

4. MINISTARSTVO ZA TELEKOMUNIKACIJE I INFORMACIONO DRUŠTVO

Ministarstvo za telekomunikacije i informaciono društvo pokrenulo je 22. maj 2009. godine javnu raspravu o nacrtu Strategije i Akcionog plana za prelazak sa analognog na digitalno emitovanje radio i televizijskog programa u Republici Srbiji. Javna rasprava trajala je do 12. juna, a u okviru nje su održani okrugli stolovi u Beogradu, Novom Sadu i Nišu.

Više o samom nacrtu strategije i predlozima koji su se čuli tokom javne rasprave, u delu ovog izveštaja, koji se odnosi na digitalizaciju.

5. MINISTARSTVO KULTURE

Ministarstvo kulture uputilo je 8. maja resornim ministarstvima predlog interventnih mera za pomoć medijima u krizi. Ministarstvo je, tokom aprila, oformilo grupe za strukovna udruženja i za medijsku industriju, sa podgrupama za štampane i elektronske medije, u kojima su učešće uzeli i predstavnici medijske industrije, koje su sačinile predlog ovih mera. Mere su napokon i usvojene 25. juna i obuhvataju:

- obezbeđivanje 60 miliona dinara za sufinansiranje projekata u oblasti informisanja iz tekuće budžetske rezerve
- najavu pomoći medijima koordinisanim oglašavanjem aktivnosti Vlade, po jasno utvrđenim kriterijumima, koji međutim nisu saopšteni;
- preporuku RRAu i RATELu da smanje naknade emiterima, te pozitivno mišljenje Ministarstva kulture na novi Pravilnik o visini naknada RRA, koji podrazumeva smanjenje naknada od 5% za nacionalne, do 50%, u odnosu na pojedine lokalne emitere;
- podršku RRAu i RATELu u onemogućavanju rada piratskih emitera, po hitnom postupku;
- preporuku organizacijama za kolektivno ostvarivanje autorskog i srodnih prava da međusobno usaglase tarife kroz proces konsultacija sa korisnicima;
- najavu kredita medijima pod povoljnim uslovima iz 250 miliona evra Evropske investicione banke, obezbeđenih za podršku malim i srednjim preduzećima, kao i subvencionisanih kredita preko Fonda za razvoj.

Takođe je najavljena izrada predloga izmena i dopuna Zakona o oglašavanju, kojima bi se relaksirali propisu u vezi sa oglašavanjem. [Videti ovde](#) i ANEMovo saopštenje [ovde](#)

MIŠLJENJE

Medijski profesionalci su mere ocenili kao nedovoljne i zakasnele, a posebno nedovoljno konkretne, jer se uglavnom svode na preporuke i ne regulišu rokove i način njihove primene.

KOLEKTIVNE ORGANIZACIJE

6. OFPS

OFPS, kolektivna organizacija za zaštitu srodnih prava proizvođača fonograma, usvojila je 08.5.2009. godine određene stimulativne mere prema emiterima, i to:

- mogućnost plaćanja razlike između akontaciono plaćenih naknada i iznosa konačnog obračuna za 2008, u šest rata, pod uslovom izmirivanja dugovanja za 2008. godinu u roku od 30 dana;

- umanjenje naknada po konačnim obračunima za 2009. u iznosu od 20%, pod uslovom urednog izmirivanja dugovanja za 2009. godinu, i ranijih dugove;

Na sugestiju ANEM-a, 18.6.2009. godine, OFPS vrši dodatnu korekciju odobrenih stimulativnih mera, tako što se rok za izmirivanje dugova za 2008. godinu, produžava do 15.9.2009. godine i odobrava određene pogodnosti ANEMovim članicama. Pored toga, OFPS je javno podržao sporazumno utvrđivanje tarife sa korisnicima, predviđeno Nacrtom novog Zakona o autorskom i srodnim pravima i pokazao spremnost da o tarifi pregovara sa emiterima i pre usvajanja novog zakona.

7. SOKOJ

SOKOJ je kolektivna organizacija za zaštitu autora muzičkih dela, koja emiterima naplaćuje naknade za korišćenje ovih autorskih dela emitovanjem. U posmatranom periodu, i pored načelne podrške Nacrtu novog zakona o autorskom i srodnim pravima, kojim se predviđa utvrđivanje tarife naknada kroz pregovore sa udruženjima korisnika, SOKOJ nije izašao u susret zahtevima emitera za smanjenje naknada. Na poziv ANEMa na pregovore, izrazio je spremnost za sastanak u narednom periodu.

ANEMove aktivnosti na smanjenju tarifa SOKOJa i OFPSa pogledajte [ovde](#)